

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.

0032 OSLO

Vurdering av situasjonen 10. desember 2021

Innledning

Det er en overordnet ambisjon å verne barn og unge mot tiltak som begrenser deres hverdag. Resten av samfunnet må derfor tåle strengere tiltak av hensyn til å gi mer rom for barn og unges livsutfoldelse og ivaretagelse av deres rett til læring, mestring og trivsel i barnehager og skoler. Vårt primære standpunkt er derfor at barn og unge bør skjermes for inngripende tiltak så langt det er mulig.

Regjeringen har besluttet gjeninnføring av trafikklysmodellen i barnehager og skoler med et nasjonalt bestemt grønt tiltaksnivå og varslet en mulig overgang til gult tiltaksnivå. Dette brevet er Utdanningsdirektoratets vurdering av en slik eventuell innstramming.

Vurdering

Innføring av utstrakt smittekarantene for barn og unge betyr i praksis at det vil være behov for ytterligere forsterkning av tiltak i skoler og barnehager av hensyn til å redusere antallet nærkontakter. De nye karantenereglene ved mistanke om omikron gjør at det blir behov for strengere kontaktreduserende tiltak rettet mot barn og unge, for eksempel i form av gult tiltaksnivå. Utdanningsdirektoratet er derfor opptatt av at smittekarantene for alminnelige nærkontakter ved mistanke om omikron oppheves for barn og unge så snart det er mulig.

Dersom det vurderes å være nødvendig med ytterligere tiltak rettet mot barnehage og skole, og barn og unge, er vår anbefaling å gjøre dette på en slik måte at det skaper mest mulig forutsigbarhet i sektorene:

- Trafikklysmodellens ulike nivåer er kjent og vil kunne oppfylle behovet for forutsigbarhet og trygghet.
- Jevnlig testing er et godt innarbeidet tiltak på mellomtrinnet, ungdomstrinnet og i videregående opplæring. Ifølge FHI er jevnlig testing det mest effektive og målrettede tiltaket for elevene.

Gult tiltaksnivå i trafikklysmodellen innebærer undervisning i vanlige klasser/grupper, og at man begrenser kontakt på tvers. Dette har mest effekt i barnehager og på de lavere trinnene i skolen der man i hovedsak har all undervisning i faste klasser.

Både ungdomstrinn og videregående opplæring har blanding av elever i ulike fag, og gult tiltaksnivå er derfor vanskelig forenelig med språkfag, valgfag/programfag og andre fag på tvers av klasser. Gult tiltaksnivå vil dessuten kunne innebære et stort sosialt tap, særlig for de elevene som ikke har sine venner i kohorten sin. Elever i videregående opplæring får nå tilbud om vaksinedose 2 og elever på ungdomstrinnet har fått tilbud om vaksinedose 1. Selv om vaksinenes effekt mot omikron er usikker, er det fortsatt godt dokumentert at vaksinene gir god beskyttelse mot Delta som fremdeles dominerer i Norge nå.

Utdanningsdirektoratets vurdering er at testing er et mindre inngripende tiltak, og vi vil anbefale dette fremfor å benytte gult tiltaksnivå i trafikklysmodellen for ungdomstrinn og videregående opplæring, dersom det er mulig. For barnetrinn og barnehage mener vi gult tiltaksnivå er forenelig med å gi barn og unge et forsvarlig barnehage- og opplæringstilbud dersom det er nødvendig med smitteverntiltak. Der det er mistanke om omikron og strengere karantenebestemmelser blir gjeldende, bør det benyttes gult tiltaksnivå i barnehager og barneskoler for å redusere antall barn og voksne som defineres som nærkontakter og begrense karantenesetting.

Tiltak rettet mot barn og unge og barnehage og skole, må være tidsbegrenset og ikke vare lenger enn tiltak i samfunnet for øvrig. Samtidig er det et stort behov for forutsigbarhet i disse sektorene, fordi endringer i form av innstramminger vil innebære omfattende og krevende replanlegging. Vår anbefaling er derfor at eventuelle tiltak i utgangspunktet har en varighet til og med uke 1 i 2022, men da under forutsetning av at resten av samfunnet for øvrig er underlagt strenge kontaktreduserende tiltak. Eventuelle tiltak må dessuten ta høyde for tid til innføring, slik at ikke skoler og barnehager stenger tilbudet for å forberede nytt tiltaksnivå eller smitteverntiltak.

Særlige hensyn

Barn og elever med spesielle behov må uansett få et tilbud på skolen eller i barnehagen, uavhengig av tiltaksnivå. Tilbudet til mange av disse elevene har over tid vært mangelfullt, og det svært viktig at disse elevene får et tilrettelagt tilbud og anledning til å være på skole og i barnehage. Det er også viktig at elever i yrkesfaglig opplæring får opplæring på skolen uavhengig av tiltaksnivå.

Anbefaling

Dersom det er behov for strengere tiltak i barnehager og skoler anbefales gult tiltaksnivå i barnehager og barneskoler da dette samsvarer med strenge karantenebestemmelser ved mistanke om omikron. For ungdomsskole og videregående skole anbefales fremdeles jevnlig testing som tiltak fremfor gult tiltaksnivå da dette er svært inngripende på disse trinnene.

Dersom det likevel innføres gult tiltaksnivå i ungdomsskoler og videregående opplæring, er det særlig viktig at det gjøres grundige forholdsmessighetsvurderinger og at tiltakene tydelig avgrenses i tid.

Vennlig hilsen

Hege Nilssen
direktør

Bente Barton Dahlberg
divisjonsdirektør